

YAKW̱WAAN TLÁA KATHERINE MILLS

T'a̱kdeintaan · Xunaa Káawu

YÉIL KA T'Á

HÓOCH ÁWÉ
AKAAWSHIXÍT:

S'eeek Dísi, daax'oon yakyee yaawaxée, 1989,
Anchorage'. Kaalyát Edna Belarde Lamebull áwé
Yakw̱waan Tláa x'éit akaawshixít.

HÓOCH ÁWÉ
AKAWLIDÁL':

Keixwnéi Nora Marks Dauenhauer

Shkalneek

Yá Yéil áwé neecht woogoot.

1

Ch'a át wugoodí áwé awsiteen yá
t'á.

Át wootáan yá geey ká.

A daat áwé tle

át tuwditaan

5

« Wáa sá óosh x̄wasinei yú t'á

yáanáx̄ yan kaḵaladóotl. »

Tlaḵ wáa yoo koogóot sáwé

aawat'ei wé s'oww.

Tle atgoowú a shakéex'

10

té shakéex' gíwé kái aawatée.

Aagáa áwé tsá

tle x̄wáal' a daa yéi aya.óo.

Aagáa áwé tsá yéi ayawsik̄aa wé
t'á

« Ch'a t'á

15

haadé k̄inees.aax̄!

Yá s'owwk'úch áwé yéi idaayaká

< X'éix'u x̄oo tl'eex >. »

Áwé yá t'á k̄u.aa áwé tlél du x̄'éit
wus.aax̄.

Tle ch'u tsu át wootaan.

20

Aagáa áwé tle tsu yéi ayanaskéich

« Ch'a t'á

yá s'oowk'w áwé tláakw idaayaká.

Du x'éit sa.áx! Yáanáx yan x'ák! »

Ch'a át wook'aak wé deikée wé
t'á ku.aa.

25

Hél du x'éit wus.aax.

Wáa nanéi sáwé tlax aan kái uwa.
íx'

« Cha T'á-a-a-a-a!

Yáanáx yan x'á-a-a-a-ak

yá s'oowk'w aadé idaayaká yé
k'idéin gee.aaxít! »

30

Aagáa áwé tsá du xánde yóot
uwax'ák.

Ch'u l ák' ooheení áwé, tle
guxkáa wook'aak wé t'á.

Aagáa áwé yéi ayawsik̄aa

« K̄ooshkadáan á!

K̄ooshkadáan á!

35

Gánde x̄aat tuwdishát.

Daginaadé s'é k̄kwashéex. »

Áwé tle dá̄kde wujixeex.

Yú dáak̄dax̄, k̄ach x'ús'gaa
ásíwégé wjixeex.

Yeik̄ aawashát tle wé x'ús' tle aan
áwé ashaawax̄ích wé t'á.

40

Áwé du jikayáanax̄ kawliitaal wé
t'á.

Áwé wé át kawdliyeeki át ku.aa
wé du dachx̄ánx'i yánx̄ sitee.

Aagáa áwé yéi ayawsik̄aa wé du
dachx̄ánx'i yán

« X̄áat yidashí.

45

Hé daak̄ gatooxóot'i.

Yéi gaḵtooladáak áya yá x̄áat. »

Há', tle kéi kawduwaháa du
dachx̄ánx'i yánch du ji.een,

aya.áak.

« Daginaadé yee lunagook!

50

X̄áal' yeik̄ yéi ysané.

A taká yá kóok̄ takáa yéi gaḵtoo.
óo.

A daadé kagaḵtooyéik̄. Aagáa tsú

ch'a x̄'aan k'átsk'u a kináakde
kagaḵtoo.áak. »

Áwé tle k̄ukawdliyeech wé
ts'ítsgux' sáani.

55

Tle yeik̄ yéi wdudzinéi wé x̄áal'.

Áwé tle k̄ux'eiwawóos'

« Goodáx̄ x̄áal' sá yeik̄ yéi
yiysinéi? »

« Ch'a hé daginaa áwé wé gooch
seiyi. »

Aagáa yéi yaawaḱaa Yéil ḱu.aa

60

« Ch'a hé daginaa yóo gé? »

« Aaá.

Áx' shayadihéin. Ḳúnáx yak'ei.

Ach áwé tle haa waakḱáa wootee.

Ha wáa sáwé? »

65

tle yóo yawdudziḱaa wé Yéil.

Yá Yéil ḱwa tle yéi yaawaḱaa

« Ch'a ée!

Ax shát aadé gánde yóo gútgu yé
áwé!

Ch'a góot aagáa nay.á!

70

Déix shaa kaanáx áwé yéi gaxyi.
áat.

Aagáa áwé tsá kei kgwak'éi. »

Áwé tle k̄ukawdliyeech du jeeyís
tle áa jiwduwaná̄k wé x̄'áal'.

Aagáa áwé hú k̄u.aa, tle yú kóok̄
takaadé akawsiyáa.

Tle wé x̄áat tsú aax̄ awsitaa.

75

Aagáa áwé tsá a daat aawa.ák.

Ch'u l yeenayát'ji áwé, tle yan
uwaée wé x̄áat tlein.

Áwé tle aawaḡáa.

A koowú k̄u.aa áwé tle awsineex̄.

Daat yís sákwshíwé awsineex̄ a
koowú?

80

Tle ch'as a tuxaagí áwé át astéen.

Áwé

tle a kát k̄ushakaawaháa.

Wé atgoowú tsú tle a kát
awligwátl.

Ch'u yeenayát'ji áwé –

85

há'! – haat has kawdliyích yées aa
x'áal' teen.

Áwé tle yéi kuyawsikaa

« Aatlein át áyá yáx haa woonei,
ax dachxánx'i sáani.

Yá atgoowú a káa daak sh
wudligwátl yá haa xáadi.

Tle hóoch'k', hóoch'kíx wusitee. »

90

Áwé yá

ts'ítskw ku.aa áwé tle has gaxsatí,

a xoo aa.

Yá hasdu wakgandaa dleit yáx
dagaatee has wakilgéigu.

Yá shoox' ku.aa gánt uwanúk

95

tle du x'ool' yáx akawdlikwáat,

tle x'aan yáx yatee.

Yá ts'eiginéi ku.aa áwé hasdu
jeedáx kéi dakínch.

Áwé kúxde s alshát.

Tle agashátch.

100

Áwé yéi ayawsikaa wé ts'eiginéi

« Xáat kusteeyí yá héenxi xoo

tlél yeik idakínjik.

Cha ch'a héen yix shuwulxeexí yá
xáat, aagáa tsá yeik gidakeen. »

Yáax' áwé tsú

105

yéi aywsikaa woolnáx wooshkák,

« Tlákw áyá woolnáx át
gageeshkáak.

Goot sá ydikín, woolnáx yaa
kgeeshkákch. »

Yá kaatoowx'u sáni, yéi
ayasáagu aa tsú

yan ayawdaxsikáa.

110

Ḳa yá x'éishx'w ḱu.aa áwé

ḱúnáx ashaksayéikw,

woosh gunayáade ashaksayéikw

du shadaa.

Du x'wáal'i ḱúnáx ḱ'asigóo aadé
yan awsineiyi yé yá Yéilch.

115

Aagáa áwé tsá

ch'a áa yéi wootee ch'a yéi
yiguwáatl', du náḱ ḱut ḱaa
loowagooḱ tle.

Yéi áwé yan kawdiyáa.

Du dachxánx'i sáani áwé du daa
yóo kaawa.át. Áwé tle

tlél tlaḱ aan wuk'éi, á ḱu.aa.

120

Tsú ashukawdagáajáa ḱu.aa
ldakát yéide.

Yéi áwé yan shuwjixín yáat'aa

yá shkalneek.
